

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre

Félévre

Negyedévre

Egy óra helyben

15 frt.

8 frt.

4 frt.

1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepnapokot követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám háta a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. második negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre

Negyedévre

Egy óra

8 frt.

4 frt.

1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legzélszerűbben postai utalvánnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpeldánnyal szolgálunk.

Stein János

„Kelet” kiadója.

A főrendiház és a bíróságok rendezése.

(B-n.) A főrendiház jónak látta a bíróságok újabb rendezéséről szóló törvényjavaslatot általánosságban visszavetni, s így nem abban fáradozik, hogy annak netalán hibás részeit kijavítsa, hanem abban, hogy az alsóház részéről elfogadott törvényjavaslatot legalább a jelen országgyűlés napirendjéről leszorítsa.

A takarékoság elve főleg az, mely ez idő szerint a mérvadó szokott lenni országgyűlésünk mindkét házában, s im a főrendiház most egyszerre bőkezű és pedig nem az igazságszolgáltatás érdekében, hanem a jelenlegi bíróságok személyzete iránti kedvezésből, mert különben a főrendiház szónokai bizonyosan igazságszolgáltatásunk pontosságát, gyorsaságát és olcsóságát vetették volna általmok alá, mi egyébiránt igen nehéz feladat lett volna.

Mi nem helyeselő, ha a képviselők háza az igazságszolgáltatás érdeke rovására követné a takarékoság elvét, de úgy hisszük, hogy magok a felsőház szónokai még Majláth úr nagyméltóságát sem róve

A „KELET” TÁRCZÁJA.

AZ EMBERISÉG

ÖSTÖRTÉNETE.

(Die Urgeschichte der Menschheit, mit Rücksicht auf die natürliche Entwicklung des frühesten Geisteslebens, von Otto Caspari, 2 kötet, Leipzig, Brockhaus 1873.)

IV.

Felkelés, gyűlölet és pártoskodás ütök fel fejüket a régi művelt népek szívében, az egyenletlenség katastrofává női ki magát, s az elnyomottaknak el kell hagyni hazájukat.

A fizikai és szellemi erély egyenlőtlen mértéke, majd a változó égjai viszonyok, vizáradások stb. miatt ez emberfajták évezrek óta egymást nyomba dldözve lassanként az egész földön elterjedtek.

S az ősi dráma ma is minden államban ismétlődik, kisebb mérvű, de hasonló vallási és társadalmi viszályok alapján. Ma csak sejteti tudjuk a papi túggyújtók első nemzedékének a nép hatalmaival való harcát.

Sikerült-e nekika királyok az „első” helyeit elfoglalniok: azt szintén nem tudjuk: A pélasg és sémi törzsek későbbi sorsa és a mythoszok elferdített traditio arra mutat, hogy a nagytrátor, lelkesedett titánokat világi magasságukból lehajgálták.

A tüzesen lángoló kigyó, mely öket fel-fuvalkodottságra csábította, felbósítá a nép

—ki nehezen tudnák bebizonyítani, hogy hatvan első foku bíróság területeit nem lehet úgy kikerekíteni, hogy az igazságügy érdekei esorbát ne szenvedjenek.

Epen ezért nem is tarthatjuk helyesnek a főrendiház eljárását s hivatásának kétségen kívül jobban megfelelt volna, ha a törvényjavaslat részleteinek tárgyalásába beleéreszkedve, azokat igyekezett volna belátása szerint kijavítani.

Ha visszaemlékezünk azon időre, a mikor Horváth Boldizsár ministersége alatt az első foku társas bíróságok száma megállapított, bizonyosan meg fogunk győződni, hogy azok nem az igazságszolgáltatás, hanem a vidéki és torony érdekek követelményei érdekében állítottak fel ily nagy számmal. Tehát akkor az alsóházban igyekezett, ám legyen cortesfogásból, minden képviselő szaporítani az első foku társas bíróságok számát, s im most a felsőház lép fel az ellen, hogy az alsóház azon hibát, melyet akkor bármi okból elkövetett, helyrehozza.

Vajjon nem lehetne-e ezt is cortesfogásnak keresztelni?

Talán a bírói függetlenséget védi a felsőház? Az könnyű munka, mert hiszen azt nem támadta meg senki.

Azt állítják, hogy miután az országgyűlés hozta a törvényt s a jelenlegi bírák azon törvény alapján s rendelethez nevezettek ki, áthelyezésnek és nyugdíjazásnak nincs helye, most az átmeneti korszakban sem.

Ugyde ez esetben kivihetetlen a törvényszékek számának leszállítása, mert miután valameddig a törvényszékek jelenlegi számban állanak fenn, azokat kellő számú bírákkal el is kell látni, s egy állandó vitosusba hozza magát az országgyűlést, melyből kimenekülés nincs, s ezenkívül egyesek kedvéért abdicál azon jogával, hogy időről-időre reformálja igazságszolgáltatásunkat.

Megfontolandó még az is, hogy a törvényszékek számának megkevesbitése nem csak takarékoság szempontjából szükséges, hanem az igazságszolgáltatás érdekében is, mert a jelenlegi társasbíróságok kevés személyből lévén összeállítva, azoknak igen különböző nemű pereket kellettén előadni, ez sokkal több idejüket veszi igénybe, mint ha a társas bíróságok számának leszállítása esetében azok több bírákkal látatván el, senatusokra, szakmákra osztva, minden bíró csak kevesebb fajta perekkel foglalkozna.

batalmasait s ezek híveikkel szövetségbe köti zök öket paradicsomi lakhelyeikből.

Annai bizonyos, hogy a vallási küzdelmek, a felvirágzó kultura központján élő lehetőségebb néptörzsek haladását hosszú időre megakasztották.

A kinaiak mellett az egyiptomiak voltak hivatva a kulturát a fejlődés új útjára terelni, s csak midőn a valási küzdelmek lezajlottak és évszázadok alatt, az új lakhelyeken a lélek magát kipihente, kezdték ismét előtűnedezni a háttérbe nyomott törzsek, melyek különben a kulturára valának hivatva.

Osak az óriási birkozás után egyesült néhol a rendreutasított papáság az uralkodókkal hogy ha különböző uton is, a nép művelődését eszközöljék.

Általában a papság, egyeduralmat kívánt gyakorolni, önözön, minden új kijelentésről szóló profétaságot elnyomni, a mely hierarchia minden szellemi fejlődést végpusztulással fenyegetvén, nem kis mérvű társadalmi küzdelemre adott alkalmat.

Az új világéretet termékenyítően hat a képzeletre, s ennek költői felszárnyalása a mythosban nyilvánul.

A mythos alkotás kora az ősidő vallástörténelmének egy töredéke. A képzelet legelső nemű kísérletei a kosmo-magikus nézlethez csatlakozó és lelkesült papok ajkán fakadó vallásos elbeszélések valának.

Nagy kérdés azonban, hogy a pillanat-szerű költői ömlengésekből, mint nöhették ki magukat a messze elterjedt népmondák és állandóan érdekes mythoszok.

A népméltóknak, mikben a nép jellemo, erkölcsös vagy erköletelen magaviselete tisztán tükröződik, mint közvetlenül tőbbtől

Nem állítjuk, hogy a bíróságok számának leszállítása egymaga már rendbe hozná az igazságszolgáltatás menetét, a jelenlegi bíróságokat és bírákat sem kívánom hanyagsággal rádolni, de annyi igaz, hogy sokféle a panasza s nem sértünk meg sekit, ha azt állítjuk, hogy sokan jutottak be a bírói székhé, a tömegesen történt kineveztetés következtében olyanok, kik arra képesítve nincsenek. Ezeket megtartani s a képesítetteket nyugdíjazni csak azért, mert azok történetesen oly törvényszék tagjai, mely nem szüntették meg, ezek pedig olyanhoz tartoznak, mely megszüntendő, nem volna egyéb, mint az igazságszolgáltatás és peres felek rovására gyakorolni ezekkel szemben nagylelkűséget.

Magyar lapok szemléje.

Az „Egyetértés és M. Ujság” nem gunybol, de egész komolyan mondja: „eljenek a méltás főrendek! Azon határozat, melylyel visszautasították a törvényszékek reduciójára ezéző javaslatot, talán az első, melylyel méltóan felelték meg egy felsőház hivatásának. Nem hiszi ugyan, hogy tökéletesen oly indokok vezérelték volna őket, melyek egyedül adnak jogosultságot a törvényhozói missiónak. De a hozott határozat mindenesette megfelel a háza érdekének és Majláth Györgynek, az ország első bírájának beszéde államférfiúi magasatról, nagy elvek szempontjából folyt be a főrendek határozatára. Főlemelő ténynek tekinti, hogy az országbíró a saját függetlenségével védi meg minden bíráknak függetlenségét, mikor a kormány egy jogállam legszentebb elveinek ledöntésével csak szemérmetlen korteshadjárat eszközöl akarja teremteni. Ilyenkor kétszeresen tanulja megköszönni a bírói függetlenséget.”

A „Nemzeti Hírlap” úgy találja, hogy Majláth György a megtestesült inkompatibilitás. Bíró és egy politikai testületnek, a felsőháznak elnöke. Ez ellenkezik a törvénynek. Kormányhivatalnok és opponál a ministeriumnak. Ez ellenkezik a parlamentaris alkotmány alapeivel. Bíró és beszél pro domo. Ha egy plebejus megtámad egy javaslatot, vagy intézkedést, az csak annyit jelent, hogy kifogásai vannak ellene. Ha Sennyey megtámadja Ghyczy budgetjét, melyet különben megszavaz, ha Cziráky gróf vagy Majláth kormányjavaslatok ellen mennyörögnek, ez nem azt teszi, hogy az illető javaslat nem tetszik nekik, hanem azt, hogy elérkezettnek vélik a pillanatot a harcra szállásra. Ezt hívják aztán magas politikának.

átélt tényeknek tovább terjesztése sincs szükség, s bár az elbeszélők egyénisége és felfogása szerint többféle változat, színezést szenvednek, mégis marad bizonyos magvok, mi a nép husává és vörévé változik, a mit egyik nemzedék a másikra hagy. Ezek a puszta mythoszoknál, költeményeknél és mondáknál magasabb becsű élmények a traditio.

A mythosz-költők ezekben a szájhagyományokba, mint élő gyökerekbe fogantoztak s subjectiv költemények, mint képes hasonlatok azokhoz könnyen simulván, lassankint oly bensőség és szilárdul egybenőttek, hogy a traditiokkal egyformán elterjedtek s irántok a népek csakugy érdeklődtek, mint eredeti szájhagyományaik iránt.

Eme gyökérszálak nélkül a mythoszok hirtelen feltűnő és elhangzó puszta mesékké váltak volna.

Ezek az elemek a különben istenmesékké válándott képzelettermékeknek történelmi elemek életgyökereit nyújtottak.

Innen van, hogy ma nagyon kevés számu mythosból tudjuk az eredeti gyökérszálakat kielemezni. Sok népelbeszélés (ma már mythosz) csak elágazás, mely eredetileg nagyobb törzsek hajtása s történelmi alapjára ma is rá tudunk mutatni.

A mythosz terjedés benső oka a korszerű világ- és istennézetre támaszkodás és így a mythosz-alakulás a korszerű vallásos világéretnek és a nép erkölcsi élményeinek (traditio) az áthidalója.

Később az eredeti, mondhatjuk törzs-mythoszokból egész sora nőtt ki a mellék-mythoszoknak, mint teljes munkakört alkotó epizódok, függelékek, ép mint a nyelvben egy törzsszó körül egy csoport származék sora-kozik.

A „Reform” tudatja, hogy az országbíró a főrendiház opposiziojának élén remek beszédet tartott a bíróságok számának leszállításáról szóló törvényjavaslat ellen s két szótöbbséggel győzött a kormány fölött. Ez a nap eseménye. Jelentőségét nem ismeri félre, nem fokozza s nem is kisebbiti. Majláthot nem jobboldali ellenzékeskedés, hanem tárgyi indokok vezérelték s a tárgyi momentumok határán megállott akciója. Politikai szándék, kormányellenes célzatosság beszédében felfedezhető nem volt. S ezért győzelme neki diadal ugyan, de a lögyőzött kormánynak nem vereség. Nem olyan vereség, melyhez politikai következmények fűződnek s mely vagy bukást von maga után vagy reparációt kíván. Az alsóház többsége a pénzügyi szempontok igényeinek, a főrendiház a jogi felfogás követelményeinek hódolt. Illdomosnak tartandó, ha a törvényjavaslatában megkritizált kormány visszavetett törvényjavaslatát az országbíró nézetéhez és a főrendek kívánságához képest módosítaná.

A „Közérdek” örvend, hogy az alkotmányos aléltságnak, a morális és szellemi energationak jelen dicsstelen napjaiban, midőn a képviselőház óriási többségén az teljesedett be, a mit Tacitus úgy fejezett ki, hogy „ruere in servitutum”: a magyar főrendiház a magasabb állami érdekeknek s alkotmányunk sarkalatos elveinek hű őreül bizonyult. Ama dictatorius irányzat, mely az új kormány politikai taktikájának lényegét képezi, a legkomolyabb actualis akadályra, a felsőház mai határozatában találkozott, melylyel a bíróságok újabb szervezésére vonatkozó törvényjavaslat egyszerűen elvetetett. Ez az „szerinte” a mi a mai felsőházi szavazásnak elvi jelentőséget kölcsönöz. Magát a vitát, mely a nagyfontosságú országbíró gr. Apponyi György, gr. Zichy Nándor fényes szónoklataioly parlamentarizmagaslatra emeltek, melyjótékony ellenőrtét képez a képviselőházban divatos szónoklatok nagyobb részének mind modor, mind tartalom tekintetében alantias színvonalával.

A „Jelenkor” Ürményi Miksa szónoklatát a legkitűnőbb parlamenti szónoklatok sorába állítja. Élceiben soha sem volt trivialis; őszinteségében soha sem volt kiméletlen, gunyolódása soha sem volt sértő. Mindvégig a legnemesebb stylen fejezte ki magát. Kérülte a pongyolaságot, s kereste a plastikát. Ürményi szelleműs célzások alakjában feltárta azt a confusiot, mely a fusio táborában egy a parlamentben, mint azon kívül uralkodik. S hogy ezt tette, azzal kitűnő taktikai érzéket árult

A mythosz-alakulásnak ez a második szaka; midőn bizonyos kosmikus symbolika lép előtérbe, melynek talajában a történelmi traditio gyökerei, az erkölcsi elemek elnyomatnak, vagy elvesznek.

Erre jó a harmadik szak, midőn az önállóan feltaláló képzelet, az irást is segélyül vére, magát a vallásos világéretet adó emancipálja s részben vallással és erköletelen jellemű lesz a különböző czélokra kigondolt mondák és hamisított historizálások terjesztése miatt.

A vallásos képzelet szövétlen mind jobban megilátszanak a következetesen átfutó eszmék fonalszálai, az eredeti naiv mythikus fejlődés mindinkább eltorzossodik és kosmologiai speculációvá természetbölcsészetté alakul át.

Ez a phazis a sajátképi mythosz felbomlására és a vallás hanyatlására visz s a vallásos érzet szenvedte csorbát, a későbbi vallásalapítók melyreható lelkesedése és lelkesítése hozza helyre.

VI. fejezet

Ha mint jogosan fölveszszük, az ősidő néptörzsei egymással tartós háborubán, szonyu küzdelemben voltak; hasonló történet a szellemi élet terén is.

A belső erő növekedése, azaz a gondolatnézlet és képzetfejlődés szintén nem lehetett nyugodt épen a külmozgalmak magasra csapó hullámai miatt.

A dolgoknak állatias szemléletmódjából a külmozgalmakra és meggyűlt tapasztalatokra bekövetkezett belkatasztrófák kivetkőztetették az ősembert.

Jött erre mint láttuk, a habonás, magikus szemléletmód, melynek földéről kél ki a

el. Mert, ha semmi egyebet nem, azt minden esetre elérte vele, hogy gondolkozáská tette az embereket arra nézve, ha vajjon az az óriás többség, mely a kormányt a jelen pillanatban támogatja, a kormány hatalmát jelenti-e? és az a mély hallgatás, melylyel a deákparti elemek a kormány működését kísérik, benső helyeslések jele-e?

BELFÖLD.

K. Vásárhely, május 6. 1875.

(Háromszéki közélet.)

Ide tova, már hosszas ideje, hogy az országos két nagy politikai párt egyesülése, s új párttá alakulása szerencsésen megtörtént, s e kezdeményezést követték egymásután a különböző municiplumok, s egymásután nyilvánosan jelentették ki a „szabadelvű párt” nevezet felvételét, csak nálunk Háromszéken s városi hatóságainkban nem történt semmi. Kivéve tán azt, hogy a hatóságok bodolokat küldöttek az új pártból alakult ministeriumnak. Nagy télenység nagy lethargia, vagy tán az illetők, kik hivatala vannak vezérszerepre, alusszák a boldogok álmát? Vagy itt tán nem szükséges az új párttá alakulás? Azt hiszik, hogy minden renden van. Nem hallják-e az illetők, hogy imitt-amott fel-felmerülnek a szélső aspirációk? Nem hallják-e az illetők, hogy már is sokan beszélnek a kézi-orbai kerület részéről, egy utramontán Sennyey-pártista képviselőjelöltől Bálint kath. esperes személyében. Az idő nincs oly messze, midőn képviselőt kell választani s ha még a párt-alakulás megkezdése is tovább halad, könnyen arra a szomorú jelenségre ébredünk, hogy háromszéki túltömörült kálynista elem az utramontán pártot fogja

Éppen így alussza a boldogok álmát K. Vásárhely közönsége is. Semmi életjel, semmi politikai mozzanat. Vagy tán meg akar maradni eddigi pártállásban s ismét ellenézik akar lenni? Nem volt-e elég 1850-től kezdve mindenféle kormánynyal szemben ellenzékeskedni. Nem akarja-e a város közönsége átlátni, hová jutott eddigi ellenzékeskedése által? Elvesztette a katonaságot, elvesztette a honvédlusárságot, mely két positio a város közönsége kebelében havonként 30 000 frtot hagyott az egyes polgároknál. Most még a törvényszéki hivatali kar van, mely fizetését itt konsumálja, de az új rendezéssel elveszti a törvényszéket is, miután a ministeriumban az az ell lett elfogadva, hogy a közigazgatás helyén kell az igazságszolgáltatásnak is lenni. Vajha

képzelet magas lelkesedése s megy át a fétiszerű szemléletmódra, a mythikus processus nagyszerű háttérre.

Sok néptörzs megfeneklett a kosmo-magikus nézletben s egyedül a földmíveléshez fogott népek lesték el lassankint a természetnek addig titokszertű összefüggését a föld termékenységése és a följük borult ég tüneményei közt.

A lelkeleg igen szegény ember kétségkívül elveszett volna a nagy világ tömkelegének csodái közt, ha az égen kigyúlt és kialudt tűzek, a nappal és éjjel, révedező tekintetének állandó vezérfonalat nem alkották vala. A csillagok járására figyelni kezdőndalom lassankint el kezdé a csapongó képzeletet szelidíteni, a vizsgálódás és következtetni tudás nőttön-nőtt s ha kérlelhetlen óksági törvényre nem jutott is rá, egy-egy nagyobb csoport tünemény okára rájött.

A nappal és éjjel s az évszakok rendes váltokozása az időérzék, az ég és föld elválasztása pedig a magas és mély, fent és alant képzetekkel a térzék megalapító.

Ugyanekkor fejtett ki mint fentebb látók — a lélek azaz a test és az azt átható tüzes lélkőz közpote is.

Az értelmi élet fejlődésének hatalmas lökést adott továbbá az irás. Az irás legkorábbi és legprimitívebb kezdetét ugy nem ismerjük, mint a nyelvé. Gyökere tulajdonképpen a kézügyességben van s a legrégibb készítmények és a közszerzőmokon, fegyvereken stb. látható primitív festések, a rajzolókat lelkesítő képzetek és nézletek kezdő-abcé-je.

Felméri Lajos, (Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

végre valahára felébredne e város közönsége s látná át azt, a mi reá nézve jó és üdvös, s a mi még megmenthető mentené meg.

Elég leverő e város és nagy vidékére nézve ez újabb veszteség, hogy az igazság kereséséért a törvényhatóság szélre 8. 10 mért-földre kell hogy járjon jövődében tengelyen, miután az eddigi vasúti politika, hosszú idő-re zárta el a könnyű és olcsó közlekedéstől a tömösi csatlakozási pont elfogadásával. Elég leverő és szomorú dolog, hogy Háromszék népe e tekintetben a mostoha gyermek bánásmódjában részesített s részeseül még a jelenben is az új viszonyok alakulta után.

K.-Vásárhely közönsége igaz, hogy a mult-ban is megtette a vasut ügyében a kellő mozgást, felírást, de nem hallgattott meg, most pedig több reménnyel kecsegtetve magát új-ból küldöttség által folyamodott mind a vasúti ojtói csatlakozásért, mind pedig azon méltányos és igazságos ügyben, hogy a háromszéki törvényszék Kézdivásárhelyre szolgáltatassék mint valószínűbb központban; azonban küldöttsége, azon illetékes egyén részéről, kiben legtöbb reményét helyezé, hidegen fogadva, mind a két ügyre nézve csaknem reménytelenül volt kénytelen viszszejönni. Nagy kárára van ez ügynek, hogy K.-Vásárhely mellett a vidék is nem emelt erélyes szót, pedig a vidéknek szintoly égető ügye mind a kettő. De hagyjuk a jéremiadokat s szóljunk aprólékosabb és örvendetesebb ügyekről.

Folyó hó 2-án az olvasó egylet részére egy műkedvelői előadás tartatott igen szép eredményű, akár az előadást, akár a jóvedelmet tekintjük. A tiszta jóvedelem meghaladta a 60 forintot.

Előadatott két kis vigjáték: „Mátyás diák” és a „Hűség próbjá.” Közreműködtek: Indali Etelka, Milecz Mária, Erdélyi Károly, Gyöngyösi István, Nagy Károly, Bándi Imre, Vitélyos Déla, Dobai Lajos, Bene Albert, König J.

Mint műkedvelők kellőleg oldották meg szerepeiket mindannyian. Azonban a többiek felett mégis kimagaslott vidor szerepében Gyöngyösi István kedélyes játékaival és a színpadon való otthoniasságával, ugy továbbá Erdélyi Károly Mátyás király szerepében: Indali Etelka helyes hangsúlyozása és tiszta szavallatával Márta szerepében, Milecz Mária kellemes játékaival Örzi szerepében; Bándi Imre a bíró és ménestester szerepében, s Dobai a Sáfár szerepében.

Özönével omlott a virágos, tapsvihar és kihívás jutalmazta fáradságukat a méltányos közönség részéről.

A két darab közt a Földes József vezetésével alakult ország dalárdá szintén tapsviharban részesült s virágcsokrokkal lett jutalmazva kedves előadásáért.

Köztisztelőt és szeretetben álló törvényszéki elnökünk Donáth József ur folyó hó 1-én érkezett le Budapestről, hova a belügyminiszter által a háromszéki főispánság elvállalása ügyében volt felidézve. A mint értesültünk nem fogadta el a diszes és megtisztelő állást, mit van oka eléggé sajnálni mind a törvényhatóságunk, mind pedig a székei városoknak, mert ő valóban hivatalos lehetett volna, a könnyen jöhető zivatáros idöket elhárítani a törvényhatóságtól.

A kéndi-vásárhelyi községi leányiskolához tanítóknak megválasztatott — s állomást már egy hó óta el is foglalta — Indali Etelka a kolozsvári nótánító képezdének kitűnő növendéke s előnyösen ismert pedagógusunk Indali Péter tanár kedves leánya. Ugy továbbá a buda-pesti tanár-képezde egy növendéke Nagy Károly. Kisérje siker mindkettő munkásságát e növendékekben oly gazdag leányiskolánál.

— n —

Bécsig és Bécsről.

(1875. mártius—április.)

(Folytatás.)

12. sz. Az expeditió megmentése egy orosz hajó által a Nowaja Semljei öbölben. Itt előtérben az expeditióhoz tartozók a tengeröbölre bukkannak s előttük egy idegen csónak, a háttérben az orosz hajó. S ezzel elvégeztük volna; no's tehát az expeditió meg volna öröközte, csak hogy valódi műlévezetet nem igen találtunk.

Et venio nunc... és ime eljutottam egy olyan nyilvános productionhoz, a melyhez ha zene lett volna, bizonyára Brassy bácsi is felkötötte volna úti batyuját, hogy csak azért és épen csak azért egyenesen Bécsbe utazzon. Mondom a „Freimdenblatt” nyomán határozottam el estére programomat úgy a mint azt elmondám. A bukás szélén levő nagy opera nem vonzott, a vig operában a diva szintén nem igen nagyon, bár ha jól emlékszem ép az nap este-re volt hirdete a sevilai borbély Capoul ural mint Almamivárvál és Pattival (Rosina) és Zumbini ural: Pattit az 1872-iki tavaszon a Wien melletti színházban és kitűnőbb társaságban volt szerencsém hallani, legalább az akkori baritonista (már nem tudom a nevét) Rigollettóban mint Rigolletto majdnem anynyi tapsokat aratott mint Adelinea.

Komolyabb élvezetre vágytam az elkopott borbélyénál s ezt a Burgban csakugyan megtaláltam. Valamit hallottam Arria és Messalina

Udvarhelyszék, áldozcsüförtön. És most halljuk a „Magyar Polgár”-t. „Udvarhelyszéken a fusioból aligha lesz valami.”

Közérdek szempontjából sajnálandó dolog lenne ugyan, de ha e profétia mégis valósul: akkor a ki nem lesz hibás, vessen követ a másíkra.

„A volt Deák-párt coripeusai ugy akarnak, hogy a balközép segítse ki őket a követ-választási bajból, s verje meg az Ugron-pártot.”

Azon kezdjük, hogy itt a régi Deák-pártnak, valamint tédert fejthajtó rabszolgái, kéz és lábnyaló udvari cselédjei nem, azonképen bálványozott coripeusai sem valának; itt ha kellett s a szerint, a mint képes volt magát érvényesíteni, minden párttag coripeus lehetett, t. i. a joggyenlőség törvény által biztosított elvét, tisztességes eszközökkel, érvényre segiteni törekvő coripeus.

Annyit megengedünk, hogy „segítséért” harangozhattak egyesek talán valahol, de mi azt nem tartozunk tudni — hol? s e képpen solidaritásban sem állhatunk a harangozókkal.

„Verje meg az Ugron-pártot”? Már melyiket? a fehér vagy fekete jelvényűeket? mert Ugron-machinatiokatt minden színben és alakban igen is bővében, de ilyen mintegy célzatosan hánytorgatott Ugron-pártot nem ismerünk. Nem is párt az urak, hanem csak amolya Zug-cliquefele valami. De ha valóban léteznek, akkor sem rettegünk tőle; mert meg vagyunk irva, hogy a lelket megölni nem lehet! Azért ne bántuk őket, jobban elvégzik a vereséget helyettünk ők magok; mit ha nem tenének, elvégi azt helyettük az idő, a mely már is egy kicsit nagyon nyakukra nőtt.

Igaz, Udvarhelyszéken régebben sokan megszokták volt, hogy tutorságuk alatt silylődjének. Igaz, volt idő — vaksötét, midőn zászlójukat kedvező szelek lengették; egyik felén ez volt írva: parva sapientia regitur mundus, a másikon meg ez:

Az isten az égben,

Apor Lázár Bécsben,

Ugronok a székben.

Ez volt a családi politika uralmának aranykora és annak kétélű fényes palota. terrorismus és protectio.

Am azóta az idő fataliter megváltozott Ma a hajdan fényes palost „rozsa marja, nem ragyog.” A parva sapientia jogosultságát meghazudtolják — az élet és az iskolák. A családi politika uralmát — a joggyenlőség. A terrorismus utjabkori kiadását megszégyenítették, mátfelül Lukács Domokos és mások.

„A világban meg az országban meg az ifjabb nemzedéke „is” önértzetesen fumigálja, a midőn ezt ma már — egy pár tönkre ment élő példa által meg inkább visszaretentve — nem a szombatfalvi Curia előszobájában, nem is a „Baloldal” szerkesztőségében, hanem sokkal biztosabb helytt: saját keblében és fejében keresi és találja is. Ma már nem létezik majomcsoprt, mely a parázsából gesztenyét kapargatott számukra, míg ő maga rendesen éhen maradt. Darwin óta megokosodtak még a majmok is: mostanság csak maguk számára kaparnak.

Mindez arra mutat, hogy Udvarhelyszék józan többsége meglehetősen kiábrándult már az Ugron cultusból. Ez nem mondvá csinált állapot. Ez a dolgok kárelhelhetetlen logiciá rendje. Ez a politika, társadalmi és nevelésügyi változott életviszonyok lebaloldaloztatatlan postulatuma.

Innen van az, hogy ők ma már — miután az eddig jó szolgálatokat tett régi roz-zant vitorlás hajó süllyedezni kezd — az ult-

felől harangozni, bár az Arria névnel mindig valami (olasz) aria jutott eszembe és épen nem tudtam elképzelni, hogy miként lehessen az egy oly nevezetesen szomorú darab. Wilbrandt urnak a neve is igen jó hangzású volt előttem.

Tehát el-és behatoltam a várszínházba. Mindenki komolyan állt vagy ült helyén, egy kissé szerte tekintettem a közönség megzemelésére, de ama kihívó makacs látszóvezés, melyet a kolozsvári paragnetit tapasztaltam, itt nem volt sehol semmi észrevehető. Kiki nyugodtan várta az előadás megkezdését, leg-feljebb Ferencz Károly főherczeg, királyunk atyja, keltett egy kis figyelmet az udvari páholyban. Hanem aztán másfelől tisztelet és becsület a kolozsvári szép hölgy koszorúnak, melyet páholyainkban látni lehet: bujjanak el előttük a bécsi intelligens, finom és gyöngéd, de épen nem elragadó szépségű női arcok. Az élet épen csak az élet, a vér pezsgése, az üdeség s még sok egyéb hiányzik e nőknél. S ez élő szobrok-tól zajt, nagy hangon folytatott társalgást, egy nagy garra való belépést és távozást, az illó ajócsatogtatások mellett hiába is várnál.

De hadd beszéljek már magáról a szomorú játékról s az előadókrol: a függőly felgördült s Claudius római császár (Kr. u. 48) palotájának előcsarnokát szemléljük, az előtérbe Gajus Silius római előkelő nemes (Hartmann ur) és Narcissus, szabadbá lett rabszolga, a császár titoknoká Gabillon ur állanak. Kezdetben még mit sem értek beszélgetésükből, nem azért mintha nem hallanám, mert a bécsi Burgszínház tudvalevőleg kisebb a kolozsvári színházunknál, hanem azért nem, mert a darab

ramontanismus, a demagogia, és a csizmadia művészi körökben még némi kelendőségnek örvendő humbug és ámtítás mentő csolnakába kapaszkodnak. Pedig hát a közélet modern hullámai közt az is elmerül.

Mi a követválasztás esélyeit illeti, de hogy árt az Ugron-párt nekünk, de hogy; még ha Kálmánkából is hátulgomdoló nadragu honpapát csinálnak, ugy sem árt. Fényes példa, rá a letelendő három év. Aztán kenyérrel élnék, kenyér után indulnak ők is, mint a sokaság.

Azért hát ne bántuk, ne verjük meg őket erősen; miként Petőfi mondaná hadd „Rágódjanak szegények, Hadd élőkédjenek. . . .”

„Azonban a megyei ügyekre vonatkozó hatalmukat nem akarják megosztani.” (Már t. i. a volt Deákpartiak).

Ezen vád, a helyett hogy helyes volna, inkább búsító. Mert egy szék közérdekai szempontjából épen nem irigyelhető, a már kevésbé visszakiánvható uralom remiseniciáit involválja és kelti föl bennünk. Mi sikerrel küzdöttünk és küzdünk némileg ma is az ellen, a nélkül, hogy annak helyébe szintén uralmat teremtettnék volna magunknak, a melynek megosztását most megtagadni akarnák. Nem.

Teremtettünk azonban, illetőleg teremtett az eszme, melynek feltétlen szolgálatában állunk teremtet egy — a széki közügyekre vonatkozó hatalmat: a törvény által is szentesített joggyenlőség elvének nagy hatalmát.

És mi teljes önértzettel constatirozhatjuk, hogy alig van törvényhatóság, hol annak gyakorlati közösülvétele érdekében annyi, és oly szép eredményel történt volna, mint Udvarhelyszéken. E tény persze, a mult uralom embeinek nincsen inyére, hanem az nem a mi hibánk.

Tetszik önöknek — az uszály hordást igénylő clique-uralmat contemnálva — ezen modoru nagyhatalmasságot elismerni? tetszik meghódolni és utógondolat nélkül szolgálatába lépni annak? tetszik barátaink barátja, ellenségeinek ellensége lenni, valahányszor azt a közérdek megköveteli? ha igen, kezét reá és legyen szent a béke közöttünk.

„A volt balközép tagjai „szabadelv-párttá” alakulnak, de a volt Deákpart emeltt vonakodása és féltékenysége miatt nem fusionálhat” . . .

Képzelt aggodalmak, melyek kevés színtesség mellett, annál több utógondolatot árulnak el és vádolnak autici pando, mikor a balközép fusionális egyezkedésre képes szabadelvű

„Vagy külön képviselőjelölteket állítunk föl, vagy visszavonulnak, vagy ha a fusio sem sikerül, a választásoknál neutrálitást maradnak, keblü ügyekben pedig a szélső balhoz csapnak át.”

Vagy . . . vagy . . . vagy . . . megannyi mumus nagy; csak a gyerekek hiányzanak, a kik aztán meg is ijedjenek tőle. Egyebíránt mindezek a fölöttiekben találják megoldásukat.

„Kelet” vezércikkének csak egy pár passusára van rövid észrevételünk.

Ha áll az, hogy Udvarhelyszéken a párt-haracz megmételje a sociális életet, ugy annak főoka abban keressendő, hogy az egyik fél „választott népe”, a másik fél joggyenlőségre való törekvésének jogosultságát és a szintén megváltozott sociális viszonyok követelményeit elismerni mindig daczosan vonakodott.

Hogy a nép könnyen lépve vezethető, nem szenved kétséget; hanem hogy ma már

meséjét nem tudom, sőt nem is gyanitom. De hova tovább világosodni kezd körüllem, kezdem beleélni magamat a darabba. Gajus Silius, az előkelő római, Valeria Messalinának, Claudius császár nejének egy éven át kedvese s ez után a római birodalom második ura, legujabb időben hülni éri maga iránt Messalina szerelmét s aggodalmait és keservét közli Narcissal. Narciss, nem tudni miért, felkelti féltékenységét és egyes mozzanatokra figyelmzettetvén őt Messalina legujabb pár nap óta életből, mik gyaníttatni engedék, hogy hölgye mást szeret, hogy kit, azt N. maga sem tudja. Siliusban felkel a féltékenység, de nem hatalmas Otheloi alakban, hanem gyáva hűledezésbe és bánkodásban mindamellett még nem hisz. Ezalatt fellép Decius Calpurnianus a császári testőrség (a praetorianusok) Obestje (Förster ur) a darab egyetlen komikus alakja, kissé fálstaffi elhízott termettel, ehhez illő taglejtéssel s víztökédő bramar bariadakkal s közli a két jelen volt rómaiával, hogy Cäcina Pätust, a volt konzult, ki a császár ellen fellázadt, nejevel Arriával együtt fogva hozzák Romába s ez ügyben siet jelentést tenni a mindenható császárnak, kit a fürdőkre távozott férje helytartója gyanánt hagyott Romában.

De meg lett kimélve fáradsága, mert a császárné közeleg s nemsokára illó kísérettel, az udvari bohócczal Vettius Valenttel (Levinsky ur), ki ugy látszik kedvence és megbízottja, beszélgetve megjelenik. Messalina (Wolter k. a.) egykedvűen fogadja a hirt, hogy Cäcina Pätus fogva van — ugy látszik már is kedvesebb gondolatokkal van elfoglalva

kevesebb számmal, mint korábban s hogy annak több és nagyobb lép kell ma, mint kellett tegnap — az is nagyon igaz.

Udvarhelyszéken a vallásos fanatismus mindeddig nyíltan mérlegbe nem dobott. Itt többet ártott s jövőben is többet fog ártani bizonyos vallásos indifferentismus, melyről a midőn mi ezuttal hallgatunk, óhajtanók, ha az illetők annál többet elmélkedőnek fölőtte.

Egy volt Deákpartí.

Kivonat

a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ápril 30-án 1875. tartott kögygyűlése jegyzőkönyvéből.

(Vége.)

7. Csáki Bálint a magyar vaspiacz központi irodájának Budapesten történt megnyitáról s működéséről szóló jelentését a gyűlés hasonló indokokból az érdekelt felek figyelmébe ajánlotta.

8. Lupsa községének egy negyedik országos vásár tartását tárgyzavó kérését a gyűlés nem találta pártolándónak, miután a közelbe fekvő Abrudbányának 4. Topánfalvának 5. Verespatak 2 s magának Lupsának már 3 országos vására van. Különben is e havas helyek forgalma csekély s az ottani vásárokon szoktak a lopott marhák nyomot veszteni.

9. A philadeliai 1876 ban tartandó nemzetközi kiállítás, a kölni f. évi aug. 25 sept. 26-án tartandó kertészeti és a Szegeden 1876-ban tartandó országos ipar- és termény kiállítás programja a gyűlés az illetőket hirlapilag figyelemzetteti.

10. A m. kereskedelmi miniszterium a méter-mérték életbeléptetésére vonatkozó intézkedések elősegítésére híván fel a kamarát, a gyűlés elhatározza, hogy választóinak a mértékek ismertetését tárgyzavó a miniszterium által helyben hagyott utasítást s a szükséges figyelemztetést az előkészületekre megküldi. Egy-szersmind oda fog hatni, hogy szóbeli előadások folytán ismertesse az új mértékrendszert, a melyet a tanoncok számára az ipariskolákban már ugy is rendszeresen előadnak a tanárok.

11. A m.-vásárhelyi sűtők folyamodnak, a városi képvislet azon határozata ellen, a melyek a sajtoltélesztőtől fontonként 20 kr. fogyasztási adót kíván szedetni a serház haszonbérője számára. Alaposan indokolt kérésüket a kamara a m. kereskedelmi miniszterium útján a m. belügyminiszterium elé terjeszti kijelentvén, hogy e rovatált sem a fenálló törvények értelmében, sem a m. ügy- és igazgatási törvények értelmében megengedhetők nem véli.

12. A kamara m.-ujvári kültagja s több ottani kereskedő panaszára határozattá válik, felkérni a n.-szabeni postaigazgatóságot, hogy m.-ujvári megszüntetett postahivatalt nyissa meg mielőbb és szervezze egy, hogy ne Felvinczezel, hanem az ottani vasutállomással legyen rendszeres összeköttetésben.

13. Hirlapilag közre tettett a m. kereskedelmi miniszterium azon figyelemztetése, a mely az illető consulatusok jelentése alapján megjelöli, hogy a szomszéd Romániában mely iparágaknak üzői számíthatnak foglalkozásra és melyek nem.

14. A kereskedelmi m. miniszterium a kamara egy feltérjesztésre válaszolja, hogy az 1867-ben kelt szerződés értelmében a fekete-kőolaj vámmentesesen hozható be és az 1872. october 22-én 56,988. sz. alatt kelt ministeri rendele értelmében mindazon ásványolaj vámmentesen kezelendő, a mely sötét színű és 10

de a mint hallja, hogy az elfogott konzullal együtt annak neje Arria is Rómában van, eljött férje sorsában osztotni, mintha villanyűtés érte volna, egész lénye átváltozik, arca a harag s a bosszu, később a gyűlölet kifejezéseit egymásután ölté magára s meghagyja Calpurnianusnak, hogy a foglyot nejevel együtt rögtön vezessék elé.

E közben Silius igyekezik a császárnétól egy mosolyt, egy szót kinyerni s itt fejlődik ki egy igazán markans jelenet, a mely alatt a szerelmében megcsalt előkelő római, gunyosan apróppénzzel lesz kifizetve hűlen kedvese által — kinek lelki szemei előtt bizonyára ép abban a pillanában egy más szerelmére méltóbb férfi képe lebeg. Végre elfordul a megunt kedvestől s ekkor hozzák a fogoly Caelina Pätust (Hallenstein ur) s nejét (Strassmanné asszony). Messalina csak Arriát látja, csak őt méregeti, legnagyobb gyűlöletének tárgyát; még ugyan Arriát a maga teljes valódiságában nem ismerjük, látjuk benne az önfeláldozó nőt, ki férjét a rabságba követé s ezek után képzelhetjük multját, mely egy római matronához méltó lesz.

Messalinát már hírből ismerjük, de nem tudjuk, hogy miért ellenszenvenző oly igen Arriát; bár a két hölgy lényének ellentétességéből gyanítjuk az okot.

Azonban a Messalina és Arria közt fejlődő párbeszéd, a mely a mily dühvel s indulatosan foly az egyik részről, ép oly méltóság-teljesen és önértzettel tel van tartva a másik részről, nem sokára felvilágosít.

(Folyt. köv.)

—28 fok Beaumé fajsúlylyal bir, közöltetett az erről panaszló féllél.

KÜLFÖLD

Kolozsvár, május 8. 1875.

Franciaország. Az irigylésre méltó Páris. A „Figaro” állítása szerint az iparüzlet és a kereskedés oly virágzásnak indult a mult ápril hó kezdetével, minőt az ország legrendezettebb állapotában sem lehetett soha is tapasztalni. A vas-gyárpáragoknak tetemesen meg kellett szaporítani a munkások számát a nagymérvű megrendelések folytán, közművesek s másnemű iparosok, kik tavasszal nagy számmal töölnek Párisba, azonnal alkalmazást nyertek, még a fényűzési cikkek kelete is oly lendületnek indult, mint a háboru előtti időkben. Pöleg áll ez az aranyművesek- és ékszárészekre nézve, kiknek nincs többé okuk a panaszsra. A mű- és könyvárusok se csináltak jobb üzleteket, mint jelenleg, a tömérdék idegen által, kik folyton látogatják s ellepik a francia fővárost. A látogatások is nem csekély mérvben járultak hozzá az üzletek újabb lendületéhez. Mindennek legjobb hővmérője a városi fogyasztási adó, mely új évtől kezdve tetemesen nagyobbodott. Februárban hat, márcziusban 8 s áprilban közel 9 millióval haladta az felül az előirányzatot.

A bonapartisták nagyban folytatják tevékenységüket. Nagy nyugalommal néznek a jövőbe, mióta látják, hogy a mostani kormány megmarad állásában. Jelöltjeiket nem nevezik többé a „népre hivatkozónak” hanem a revisió candidátusainak. Gróf Mosbourgolt-i kandidátus fogja ez irányban megkezdeni az agitációt fellépésével.

Franciaország tíz millió frankot költ a külföldi sajtó támogatására és befolyására. Ezt a sensatiónális ujdonságot dobta a világba legközelebb a „Nord. Allg. Ztg.” (Bismarck lapja), mire erőlyesen megfelel a „Moniteur Univ.” s azt hiszi, hogy ezen légből kapott biren senki sem fog jobban felkaczagni, mint a francia kormány és nemzetgyűlés. Nyilvánvaló, — írja a nevezett lap, hogy a „Nord. Allg. Ztg.” — bizonyosan megesküdt, miszerint valami nagyon bámulatosat fog feltárni a világnak s hogy esküjét megtartsa, boesáttóta szelnek a kérdéses humbughírt.

A belföldi polgárok — mint a „La France” újságja — egy küldöttséget menesztettek Párisba, hogy Thiersnek a senatori jelöltséget felajánlják. Thiers e lap szerint a jelöltséget elfogadta.

Olaszország. Az olasz parlament máj. 1-i ülésében Laporta képviselő bővebben indokolta az állam és egyház közti viszonyra vonatkozó interpellációját. Emlékeztetbe hozta a biztosító törvény határozatait, rosalta a kormánypolitikáját, s azt állítá, hogy a papok, főleg pedig a fő clerus büntetlenül sértik meg a törvényeket. Taglalta a miniszterium eljárását, melyet a püspök exequaturjai kiosztásánál követ, s azt törvénytelenek nyilatkoztattá, végül kérdést intézett a kormányhoz, hogy az egyházi javak kezelésére nézve miért nem terjesztett be törvényjavaslatot, a mint azt a biztosító törvény 18-ik cikke megköveteli?

Az interpellációra Vigliani oktatásügyi miniszter felelt, s constátálta, hogy a legutóbbi időben semminemű engedetlenségét eset nem fordult elő a clerus részéről az állam irányában. Laporta vádjait soroz megezáfolta s megígérte a sürgött törvényjavaslat mielőbbi betérjesztését, mely szerinte ugy a szabadelvű eszmék mint a laikusok jogos igényeit ki fogja elégíteni! Végül megbizonyította, hogy a kormányt magatartása- s eljárásában az ország törvényei s érdekei vezényelték.

Spanyolország. Vuellott levelet kapott don Carolstól, melyet előbbi az „Univers”-ben közzétett. A levél így hangzik: „Van-nak iratok, melyek csatákkal érnek fel: az „Univers” cikkeit az én ügyem mellett ugyanannyi győzelmek azon harcz évkönyveiben, melyet én a forradalom ellen kezdettem. Ön megismerte azt, hogy én nem csupán koronámat követelem vissza, s hogy az általam viselt harcz az újjászülés harcza. Az üdözött vallás, a halállal tusakodó haza, a félreismert jog szabtták elem azon magatartást, melyet elfogaltam, s a melyet a hitetlenséggel, a tévelylyel, a rablással szemben ezentul is követem akarok. Isten, ki nekem kegyelme által erőt adott, hogy az utamba gördült megpróbáltatásokat leküzdhessen, meg fogja adni, erősen bizom, számomra a győzelmet, melyet a kath. egyház, a társadalmi intézmények és a monarchia érdekében kérek tőle. Ön engem e vállalatban bátran támogatott. Fogadjá köszönetemet. Durango, márcz 28. 1875. Carlos.”

Az alkotmány 15-ik. 16-ik 18-ik cikelyeinek megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot a porosz urakháza mindjárt a pünkösdi ünnepek után fogja tárgyalni. A tárgyalás aligha fog hosszú időt igényelni, miután a javaslat mellett előre nagy többség van biztosítva.

Az ugynevezett dotatió-törvényt, mely kihirdetése után azonnal hatályba is lépett a közigazgatási hatóságok a leggyorsabban foganato-

tják. Az állami fizetések felfüggesztésének árgyában az utasítás az illető helyekre, pl. az rnsbergi és minden kormánykerületekben (va-
szinül ez az eset a többiben is) már ápr. 7-ikén megküldetett, miután minden megki-
intató intézkedés előre meg volt téve. A tör-
ényt a „Staatsanzeiger“ ápr. 26-iki esti szá-
na hozta.

A papok meg vizsgálása végett felállított ál-
ami bizottság Posen tartományban ápr 23-ikán
ezdette meg működését. kath. theológusok kö-
ül egy sem, a protestánsok közül pedig csu-
ny egyetlen egy jelentkezett a vizsgálat leté-
alére.

A koronaberczeg olaszországi utjának je-
entősége. A Berlinből rendesen inspirálttá
zokott „N. Fr. Presse“ határozottan állítja,
ogy a német koronahűnek Olaszországban mind
olitikai, mind — és főleg — egyházi mis-
iója volt, „mint ez az új pápaválasztás előes-
éjén magától értetik.“ Emleltet lap sugalma-
zolt deductiója e pontban culminál: „Az új
pápának Olaszország közvetítése által az új ál-
ammal és az európai hatalmakkal ki kell
egyezkednie, vagy olaszországi lakhelyét földnia.
Pertium non datur.“ Vederemo!

Anglia Az evangéliumnak idegen or-
szágokban való terjesztésére alakult prot. tár-
ulat ápril. 28-án tartotta meg a canterburyi
érsek elnöklete mellett 174 iki évi közgyűlést.
Tárgyalásaiból kiemeljük a következőket. Az
utóbbi évben befolyt segélyadományok 134,826
font sterlinget tesznek ki, mely tekintélyes ösz-
szeg egészen vagy nagyrészt 503 hittérítő, kö-
zöttük 42 benszültött indus papellátására szolg-
gál. A társulat kiterjesztí továbbá gondoskodását
528 hittoktatóra és világi tanítóra, valamint a nem-
angol collegiumokban 141 tanulóra. Vajjon a
missiói tevékenység eredménye az érdekében
tett fáradozásoknak megfelel e, nagyon kétsé-
ges. Indiában, a hittérítő munkálkodás főme-
zején, a jelentés legmagasabb számítétele szer-
int csak 318,000 prot. keresztény él, mely
szám, az ország roppant népességéhez ha-
sonlítva, egészen elenyészik. Kevésbé kiter-
jedt eszközökkel rendelkezik az ugynevezett
„Zenana baptista missio.“ „Zenana“-nak ne-
vezetnek a női szobák az indus hajlékokban.
A nők valamint mindenütt Keleten, ugy In-
diában is szigorú elvározottságban élnek,
— ugyanazért a keresztény missionáriusoknak a
„Zenana“-ba belépni tiltatik. A női osztályra
nézve tehát a hittérítői szolgálat a nőket ille-
ti. — 11 európai és 33 benszültött nő állván
e tekintetben az említett missió rendelkezése.
Ők több mint 600 nőnek adnak a hitből ok-
tatást; a missio tanodáit pedig 280 leánygyer-
mek látogatja.

Parnayon gróf, e gyarmatok államtitká-
ra, ápril 29-én egy küldöttséget fogadott,
mely a kormányt felhívta, hogy Uj-Guinea an-
necióját vegye munkálata. A miniszter ki-
emelte válaszában, hogy oly terjedelmes ország
anneciója minden bizonynyal nagy jelentőség-
gel fogna birni. Azonban angol részről az or-
szág minősége, valamint népségének jellege is
még nincsenek kellőképp ismerve. A minisz-
ter kijelenté végre, hogy, ha az annexió oly
nagy kereskedelmi előnyökkel kínálkozik is,
mint a minőknek a küldöttség kifejezést adott,
ezen ügy mégis tuiadonképen inkább Ausztrá-
liát érdekli, mint Angliát. A kormány azon-
ban mit sem fog elmulasztani, hogy az angol
korona érdekeit minden esetben megvéddesse.

Oroszország. Az orosz kormány leg-
ujabban lépéseket tett arra nézve, hogy az an-
gol kabinetet legalább passiv támogatásra nyer-
je meg a Szentpétervárt folytatandó brüsseli
congressusra nézve. Ha ez nem sikerülne, az
orosz kormány a legmeghibebb kabinetek ta-
nácsára nem fogna tovább ragaszkodni a co-
dificáláshoz, melynek valódi értékét csak az ös-
szes nagyhatalmasságok beleegyezése adná meg;
hanem egyszerűen megelégednék a kezdemé-
nyezési jóakarattal öntudatával.

Amerika. A baltimorei érsek, mint
a pápa képviselője, s Marforschei gróf, az uj-
yorki St. Patrik székesegyházban ápril 27-én
nyújtották át Mac-Closkey bíbornoknak a bi-
bornoki kalapot. A nagyszerű ünnepélyen az
Egyesült-Államok kiválóbb kath. praelátusai
mind jelen voltak, s a székesegyház zsufolóság
volt tömve közönséggel.

Apró puskatúz.

Kovács Albert pesti theol. tanár és
hazánfia a minapában szenvedett vereség után
összeszedve erejét, másodszor ütött be Erdély-
be, azon reménnyel, hogy a kudarczot sikerül
neki lemosni. Elbizakodottságában azt hiszi:
hogy ő valami nagy kaliberű Krupp-féle löve-
gekkel rendelkezik; pedig érvei nem egyebek
faágyuknál, melyek az elűlés alkalmával
szétröbbnyvén, nagyobb kárt tesznek a támadó,
mint az ostromlott félben. Láttunk még mi ily
hadviselést meggyenyolczban; a havasi mőczok
ilyenekkel támadtak meg bennünket, természe-
tesen nem a mi kárunkra, hanem saját vesze-
delmőkre.

Kovács Albert nem tartozik azon „Rit-
ter“-ek közé, kik megérdemelték a középkorban
az „Ohne Furcht und Tadel“ epithetont. Bá-

torság van benne elég, akár a vakmerőségig,
hanem a lovagiaságból, nagyon kevés. Ellen-
lenfele felkéri őt, hogy miután jónak látta az
erdélyi protestáns ügyeket a Királyhágón túl
levő, számosabb olvasói előtt szellőztetni: közöl-
je az ő „Válasz“-át is lapjában, a mi által
nemcsak egyoldalulag lennének dolgainkban tá-
jékozva, de egy sokkal hiebb képet nyerné-
nek állapotainkról. A lovagias Kovács Albert
még nem is hederintvén e méltányos fölhívá-
sra, e helyett kiragad a válaszból néhány pas-
sust s elmésnek látszó furfangossággal
elősúri csavarja azokat, hogy így reputációját a
Királyhágón túl levő olvasói előtt valamiképp
megmenthesse s diadalmas hős gyanánt tűn-
jék fel.

A szerkesztő barátunktól számunkra ki-
nyert tér nem terjed oly nagyra, hogy Kovács
Albert erőlködéseire részletesen kiterjeszkedhe-
sünk. Legyen szabad mutatványul, minő ér-
vekkkel barczól a bátor dalia, egyet felmutat-
nunk, ebből a többire is következtetést vonhat
az érdemes olvasó. A „közérdek jól felfogott
közjó“-ról a következő meghatározást adja.
„Hogy e közérdeket jól fogtuk fel, azt termé-
szetesen hiszünk magunkról mindig, de csak
akkor lehetünk felőle bizonyosak, ha azoknak
közérzűlete, kiknek közérdekéről van szó, mel-
lettünk nyilatkozik; ha pedig az ellenünk nyilatko-
zott, akkor felhagyunk szándékunkkal, még azon
esetben is, ha megmarad azon meggyőződésünk,
hogy jót akartunk, részint mivel erőszakkal és
akarataj ellen senkit sem szabad boldogítani,
részint mivel kötelességünk feltenni, hogy a
közérdek felfogásában könnyebb ben tévedhet az
egyes, mint a százezerek köz esze.“ Már mi
sokáig gondolkoztunk azon, hogy ez okoskodás,
„mely elég ügyes arra, hogy az első perczen
a hallgatót meglepje“ bir-e csak valószínűség-
gel is. Tényeket analógiákat kerestünk reá a
historiából s a köznap életből. Minél hossza-
sabbban gondolkozunk e tárgy felől, annál tiszt-
tábban áll előttünk: hogy „a százezerek köz-
esze“ soha sem tudta és tudja beáttni, hogy
mi az ő jól felfogott közérdeke. Sőt ellenke-
zőleg azon meggyőződésre jutunk: hogy a szá-
ezerek javát és közérdeket mindig és minde-
nyütt egyes világosan látó elfogulatlan elmék
látták és látják be és fogják legelőbb fel. So-
kát kell ezen egyeseknek küzdeniök, míg sa-
ját javukat „a százezerek közésére“ reábeszél-
hetik. Vajjon ha a „száezerek közésze“ oly bi-
ztosan belátná saját érdekét s a jól felfogott
közjót, volna-e értelme Kovács Albert vallásos
reform törekvéseinek? Miért akarja ő ember-
társait „erőszakkal és akarataj ellen“ boldogi-
tani? Szemlélődésünk arra tanit minket: hogy
a „százezerek közésze“ rendesen még kisebb
anyagi dolgokban sem látja be saját érdekét és
hasznát, s nem egyszer erőszakkal is kényszeri-
tí a tövényhozás a százezereket saját érde-
keik helyes felfogására (a mi Kovács Albert
felfogása szerint rettenetes merényletnek tűnik
fel). Avagy a százezerek közése felfogja-e mily
fontos, mily közérdekű például, hogy többet ne
emlitsünk, a kommasszázció? nem zsandárokkal
hajtják-e reá a százezereket? (legalább itt mi-
nálunk), s midőn e boldogítás erőszakkal vé-
gre van hajtva, ha pár év múlva jelenünk meg
az illető helységben, s megkérdezzük: hajlan-
dók volnátok-e visszacsinalni a kommasszá-
cziot, azt felelik, hogy nem, bevalják, hogy
nagy tévedésben voltak saját érdekük felfogá-
sában. A történelem szakadatlan példája an-
nak: hogyan áldozták fel magokat, hogyan let-
tek mátyorokká egyekek csak azért, hogy a
„százezerek közésze“ saját javának és érdeké-
nek belátására ébredjen. Nincs mért több szót
veztegetnünk e hamis okoskodás felett. Való-
ságos faágy u, az a melylyel Kovács Albert
nem ellenfeleit, de önmagát sebzí meg. Ko-
vács Albertnek szüksége volt föllállítására, hogy
azon esetben, ha a begyülemő vélemények
többsége az erdélyi ref. papnövelde ügyében
Enyed mellett nyilatkoznék, rámutathasson: ime
nektek, kik Kolozsvár mellett vagytok nem le-
het igazatok, mert a „százezerek közésze“ el-
lenetek van.

* * *

Hanem mi nem ijedünk vissza a „száz-
ezerek közésztől“ s ha leszavaztatnánk is, a
traktusok begyülemő véleménye, s az egyház-
kerület votumainak nagyobb száma által is:
nem állunk el azon nézetüktől: hogy az erdélyi
ref. papnövelde jobban volna elhelyezve
Kolozsvárt mint Nagy-Enyeden. (Még akkor is
Kolozsvárnak adnánk előnyt, ha a nemzet és
király bökkesége nem állították volna föl Ko-
lozsvárt az egyetemet). Mi azon meggyőző-
désben vagyunk: hogy azon theológusra, ki
Kolozsvárt csak hozzá surlódik is az egyetem-
hez több kultura és civilisatíó ragad, mint ar-
ra, a ki Enyeden beiratja magát a Minerva-
egyletbe.

* * *

Ilyenek Kovács Albertnek többi okosko-
dásai is. De talán már is visszaálltunk szer-
kesztő barátunk engedékenységgel. Még csak
annyit jegyzünk meg: hogy Kovács Albert
egész viszonzválasza eklátás példaként nyujt az
általá fölfedezett új retorikai figurára; az
egész nem egyéb, egy nagy kinlódiumnál;
azon a héten, melyen e viszonzválaszt írta sok
szennyesse lehetett, Kovács Albertnek, izzadó

* * *

Ilyenek Kovács Albertnek többi okosko-
dásai is. De talán már is visszaálltunk szer-
kesztő barátunk engedékenységgel. Még csak
annyit jegyzünk meg: hogy Kovács Albert
egész viszonzválasza eklátás példaként nyujt az
általá fölfedezett új retorikai figurára; az
egész nem egyéb, egy nagy kinlódiumnál;
azon a héten, melyen e viszonzválaszt írta sok
szennyesse lehetett, Kovács Albertnek, izzadó

testére sokszor kelle változót vennie, sok zseb-
kendőt szennyezhetet be arcának veritékével.
Még egy más retorikai figura is szerepel ab-
ban, (azt már mi fedeztük fel) melyet elne-
vezhetünk furfangiumnak.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladott Buda-Pesten május 8. 10. ó 45 p. d. é.
Érkezett, május 8 11. ó 40 p. d. é.

A képviselőház tegnapi ülé-
se jelentéktelen volt. A szabad-
elvűpárt értekezletén a kormány
bejelenté a pünkösdi utáni hé-
ten való teendő; a választáso-
kat aratás előtt július tiz első
napjain hiszi megtarthatónak. A
szabadelvűpárt elhatározta, hogy
a képviselőház vasárnap tár-
gyalja a főrendek átiratát a bi-
róságokról; az eredeti javaslatot
változtatlanul vissza fogja küld-
ni a főrendeknek.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, május á. 1875.

— **Román Miron** g. keleti érsek és
metropolita vasárnap nyitotta meg a sinodust.
Vasárnap és hétfőn miután constatáltattott,
hogy a jelenlevő képviselők nem határozatké-
pesek, a gyűlés elhalasztott. Kedden a sino-
dus már határozatképes levén, a hiányzó ta-
gok megválasztattak a különböző bizottságba.

— **Földes Sándor** városi tanácsost
érzékeny csapás érte, atjja városi borfogyasz-
tási adó-biztos idi. Földes István életének
76-ik évében tegnapelőtt jobb létre szenderült.
Temetése holnap vasárnap d. u. 4 órakor lesz.
— **Ma szombat** „Hamlet“ opera
paródia kerül először színpadra, melyet
Hopp Gyula után színházunk egyik szorgalmas
tagja Zajonghy Elemér fordított.

— **Gyermekek szintársulat** jó a na-
pokban Kolozsvárra, a mely jelenleg Aradon
szerepel, s a nemzeti színpadon fognak fellépni.
Mint mondják eddigi fellepteik alkalmával
nagy tetszésben részesültek. Kiváncsian várjuk
tehát mi is a „kis művészeket.“

— **Kolozs-Monostoron** az éjjel 1/2
órákor tűz ütött ki, három ház és egy csűr
lett a lángok martalékává. A helyi és az otta-
ni tűzoltóegylet tagjai azonnal a helyszínén ter-
mettek s erőlyes munkámnak köszönhető,
hogy a szalmafedelű házak között a láng to-
vább nem harapózott.

— **A kolozsvári** iparos kölcsön pénz-
tár évi közgyűlése, május 2-ikán megtartott.
Ez alkalommal a pénztári kezeléssel kapcsola-
toson felvilágosító működési eredmény felol-
vastatván, az kifogástalanul tudomásul vétetett.
Végül a mult 1864-ik év folyama alatt üre-
sedésbe jött, elnök igazgatói, alelnöki és két
alapító tagsági állomásnak titkos szavazás ut-
ján leendő betöltése tüzetvén ki, a szavazás
eredménye következő lett: Elnök igazgatói tisz-
tsége Bónigni Sámuel 135. Alelnökségre Ta-
uffer János 86. A két alapító tagságra Ha-
csek Antal 107. Nedorostók János 85 szava-
tatot nyertek s e szerint általános szavazat
többséggel megválasztattak.

— **Jótekonyság.** Molnár Ferenc épí-
tőmester, elvállalta az árvaháznál minden szük-
séges vakolás javítását, és meszelést, mely mun-
ka számla szerint 18 ft 10 kr-ra ment, ezen
összeget az árvák javára elengedte, az egész
munkát ingyen végezte, ezen nemes tettért fo-
gadja az árvák nevében előismerő köszönetün-
ket. A z igazgatóság.

— **Kolozavár** városában az országos
és katonai kórházok beleszámitásával az elmúlt
április havában a városi főorvos hivatalos ki-
mutatása szerint az elhaltak száma 132. u.
m. a férfi nemből 66, a nőnemből is 66. Ezek-
ből halva születtek a férfi nemből 3, a nő-
nemből 4, kiskorúak a férfi nemből 39, a nő-
nemből 25, nagy koruak a férfi nemből 24, a
nőnemből 37. A köreletekre nézve sem szor-
ványos, annál kevésbé járványos betegség nem
fordult elő. Legtöbben haltak el különféle szerve-
zetű lobos betegségekben u. m. 27, beleszá-
mitva egy kiskorunál előfordult ronsoló torok-
lob esetet is. Idült és heveny hurutban 18,
ugyanannyian éltgyengeség miatt, őregségi el-
gyengülésben 13, tüdővészben 11, aszkóriban
10, rángásos görcsben 8, hörhurutban 3, ugyan-
annyian görvélben, vészhimlőben egy, ugyan-
annyian süljben, nehézkóriban, köszvényben,
gümőkóriban, hagymában, szélhűdés, vérsze-
gényesség, szívelszírosodás, derme, szívzsúrá, vil-
lanymérgezés, rák és genyér miatt szintén egy
egy. Törvénszéki bonczolás 1.

— **M.-Vásárhelyről** írják nekünk,
hogy a május 6-ikra kitűzött fusionalis párti-
értekezlet nem tartatott meg, a volt bal-
közép — a gyűlésről későn értesülvén — ke-
vés számmal lévén képviselve. A gyűlés meg-
tartása ennél fogva későbbre halasztott.

— **A N.-Enyeden** folyóhó 16 és 17-én
megtartandó tűzoltó szövetségi alakuló gyűlésre
a n.-szebeni tűzoltó-egylet közgyűlése képvise-

lőkül: d. r. Lindner Gusztáv főparancsno-
kot, Keszler János helyettes főparancsnokot, s
Schuster Henrik segédtszektet választotta meg.
A küldöttséghez előre láthatólag még több tűz-
oltó fog csatlakozni.

— **Szebenszék** falujegyzői a napokban
gyűlést tartottak N.-Szebenben a „római csá-
szárhoz címzett szállodában. Anyagi és szelle-
mi erősöds s özvegyeik és árváik gyámolítá-
sára egy alap megteremtése képezte a discus-
sió tárgyát, minthogy azonban utóbbira nincs
egy hamar kilátás, az első czéla törekvés szük-
ségessége mondatott ki.

— **Különös neme a bosznak.** Nagy-
Szebenben két mosónő úgy élt egymással, mint
a kutya és macska, nem állhatták egymást,
nem lett volna csoda, ha az udvarias kifejezé-
sek kölcsönös kicsérélése után hajba kaptak vol-
na, vagy épen az egymás szemét kaparják ki.
De ily tettelegességekre vetemedni az egyik igen
„művelt“ volt, a másik pedig vérszomjas —
gyilkosságra gondolt, a sértés boszút, véres
boszút kívánt. Minthogy azonban az ember gyil-
kosságnak még veszélyes következményei lettek
volna, okosabbat gondolt s megölte a colleganő-
nek boszúból — egy tyúkját.

— **Marosszék** törvényhatóságában még
május hó folytán évnegyedes bizottsági gyűlés
fog tartatni, melynek kiváló érdeket fog köl-
csönözni a kasteri bizottság tagjainak válasza-
tása.

— **Meghívás.** Az egyetemi kör folyó
hó 9-én vasárnap, d. e. 10 órákor önképzőkőri
és fél 12 órákor rendkívüli közgyűlést tart,
melyekre a kör tagjai tisztelettel meghivatnak.
Az önképzőkőri gyűlés tárgyai: I. Ellen-
bírálat, id. Török Istvántól; II. „Anyos Pál
költészetéről“ Lengyel Jánostól; III. Indítvá-
nyok. A közgyűlés tárgyai: I. Első titkár
választása; II. Indítványok. Kolozsvárt, 1875.
máj. 8. Schilling Lajos e. i. elnök. Gelei Jó-
zsef, e. i. másodtitkár.

— **Jókai Mór** a francziáknál. Az is-
mert magyar regényíró, kinek művet angolra,
svédre, németre és más nyelvekre részint lefor-
ditották, részint fordítják, a francziák épensé-
gel nem ismerik. Az ötvenes években egy pár
novelláját lefordította egy Párisban élő hazánk-
fia, de a művek a „Dekameron“ című gyűjte-
ménynek sem a javából kerültek ki és így ter-
mészetesen figyelmet sem keltettek annyi jeles
francia tárczáiról művei közt. Azóta francia
nem bolygatta Jókai műveit és természetesen
nem is akadt francia olvasója. Nem rég egy
magyar író, ki Párisban lakik, figyelemzteté
Jókaira az ottani írókat és szerkesztőket, kik
Jókait névleg ugyan ismerték (talán Bismarck-
nál tett látogatásaiból?) de csakis Iyan író-
nak tartották, kinél náluk a Houssaiak, Mon-
tepinék, Rivière-ek is különbek. Most izlelőül
a „L'echo Univers“ fogja közleni tárczájában
Jókai „Párhaj istennel“ című elbeszélését, a
mennyeiben egy Párisban élő magyar vállalko-
zott rá, hogy próbát fordít a francziáknak a
„magyar“-ból, a ki jobb írókkal is sikeres
versenyre kelhet.

— **A „Figaro“** hirdetményrovatában
egy ifjonez nő keres. Igényei nagyon szeré-
nyek; nem kíván többet mint egy millió frank
hozományt, szépséget, erényt és nagy összeköt-
tetéseket. A házasság candidatura részéről
szép „kilátás“ s „vallásos érület“ képezi a
positiv vagyon.

— **A walesi** herczeg a mult szerdán
avattott fel az összes angol szabadkőmives pá-
holyok nagymesterét. Az ünnepélyen több mint
12,000 szabadkőmives volt jelen. Anvolorszá-
ban összesen több mint 1500 páholy van, csak
magában Londonban és környékén 200, körül-
belül 470,000 taggal.

— **Milyen a paradicsom?** A pa-
radicsom egy minden képzeletet felülmuló szép-
ségi kert, melynek földje finom buzalisztból és
sáfránból áll, s levegőjét a legkellemesebb illat-
ár hatja át. A kövek és göröncsök mindmeg-
annyi drágakövek, a fák és épületek pedig
aranyból és ezüzből vannak alkotva. A folya-
mok melyek moschus mederben folydogálnak,
illatos és kellemesízű vizet tartalmaznak; hul-
lámaik tej, méz és borból, partiajk pedig kám-
for, moh és sáfránból állanak. A paradicsom
kincsei között még a képelet által sem terem-
hető gyümölcsök sem állanak utolsó helyen
mert ezek a Theba széletterjedő ágairól ellenál-
latlanul mosolyognak az üdvözültekre. A The-
be oly nagy, hogy egy lónak, ha sebesen fut-
na is, 100 év kellene míg annak csak árnyé-
kát általhaladhatna; ágain ingerlő és izletes s
a legkülönböztetebb gyümölcsök egészen lehajolnak
annak kezeihez, ki közülök szakítani akar. E fel-
sleges fa alatt fognak az üdvözültek örök életet
élni és pedig úgy, hogy mindegyik mindig 30
éves lesz, s bármily kicsiny volt is az életben,
mégis 7 és fél rófnyi magasságu lesz. Ruhá-
zatjuk drága szöveteiből, fejéiken gyémántoktól
és drága gyöngyöktől diszló koronákból fog ál-
lani. Lakhelyük pompás paloták vagy selyem
sátorokban leend. A paradicsomban legkitűnőbbek
az érzelki gyönyörölvei. Ez élvezet csodaszép-
ségi leányok, hurik nyújtják, kik soha nem
öregednek meg, s mindig szűzek maradnak.
Az üdvözültek mindenikének 72 ilyen huri áll
rendelkezésére; az üdvözült hölgyeknek természe-
tesen férfi hurik. A született gyermekek egy óra

alatt emberekké nőne fel. Az üdvözültek arany-
himeztű pamlagokon fognak pihenni, füleiket
édes zene fogja gyönyörködtetni, s örök ifju
hurik szolgálnak fel nekik felséges ételeket és
italokat. Az üdvözültek éhetnek amennyit
akarnak, anélkül, hogy megbetegednének, s
ihatnak, anélkül, hogy megittasodnának. Az
ételek utolsó falatja, s az italok utolsó kortya
ép oly édes és izletes leend, mint az első. —
Legalább így igéri a korán. Boldog Mahome-
dánok!

— **Az „Apollo“** című zeneműfolyó-
irat negyedik kötete legujabban megjelent ötö-
dik számának tartalma: 1) Girofle-Girofla né-
gyes, Lecoeq K. után szerző Hölzl Lőrincz. 2)
Sirdal, Beethoven Lajos Fidelio című dalmü-
véről. 3) Három hallgató (magyar Lavottától,
zongorán alkalmazta Wachtel Aareel. 4) A svéd
csalogányok műsorából: I. Brudfárdeni
Hardanger (nászmenet Hardangerben). II. Sjung!
Sjung! (danolj! danolj!) zongorára átirta. Sö-
derrson H. 5) Nem sirok én és nem panas-
kodom, dal, szövege Petőfytól zenéje Ögyektől.
— A borítékon: A zene történelme Kapi Gyu-
lától. — Kritika szemle. — Vegyes. — Zene-
műjegyzék. — Előfizetési ár egész évre (mint-
egy 100 válogatott zeneműre) 6 frt., félévre 3
frt. A jelen szám 1 frtét külön is megsze-
rezhető. Az előfizetés vidéken legczélszerűbben
a postahivataloknál postautalványozás után esz-
közlhető, Budán az „Apollo“ kiadóhivatalában
iskola-utca 681. sz. a Minden addig megje-
lent szám és kötet folyton kapható.

KÖZGAZDASÁG.

Erdélyrészi piacok árjegyzéke.

— **A kolozsvári** piac árai május hó
6-ról 1875. (auszt. mérő.) Tisztabuza 3 frt 90
kr. elegybuza 2 frt 70 kr, rozs 2 frt 58 kr,
zab 1 frt 55 kr, széna 1 frt 75 kr, egy öl fa
11 frt — kr, alomszalma 85 kr 75 kr, zsup-
szalma 1 frt — kr, marhahus 21 kr, kony-
haliszt 6 kr, borsó 16 kr, lencse 24 kr, pa-
szuly 20 kr, köles 24 kr, burgonya 1 frt 40
kr, disznózsír — frt 52 kr, hagyma 14 kr,
fokhagyma 18 kr.

Kolozsvárt, 1875. ápril. 8.
A városi kapitányságtól
Incze József,
t. alkapt.

— **A szamosujvári** piac árai máj. hó
3 ról. 1875. (alsó auszti. mérő középpár.) Tisz-
tabuza 4 frt — kr. Elegybuza 2 frt, 80 kr.
Rozs 2 frt 40 kr. Zab 1 frt 30 kr. Széna 2
frt 80 kr. Alomszalma 50 kr. Zsupszalma —
kr. Egy öl fa 14 l. üv. 12 frt. Fagygyugyertya
40 kr. Marhahus fontja 17 kr. Konyhaliszt 8
kr. Rijs 20 kr, Gyöngykása 32 kr. Borsó 15
kr. Lencse 15 kr. Paszuly 15 kr. Pityóka 1 frt
20 kr. Disznózsír 60 kr. Hagyma 25 krajezár.
Fokhagyma 32 krajezár.

— **Deés** piaci árjegyzéke: május 4-
ről, (auszt. mérő középpár.) Tisztabuza 3 frt 80
kr, elegybuza 3 frt — kr, rozs 2 frt 20 kr,
zab 1 frt 40 kr, egy mázsa széna 2 frt 10
kr, alomszalma 60 kr, zsupszalma — frt 90
kr, egy öl fa 8 frt — kr, marhahus 16 kr
konyhaliszt 8 kr, borsó 20 kr, lencse 24 kr,
paszuly 20 kr, köles 24 kr, burgonya 1 fr,
60 kr, disznózsír 70 kr, hagyma 8 kr, fok-
hagyma 14 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

május 6-én 5% Metaliques 70.35 frt.
Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 74.70 —
frt. 1860-iki államkölcsön 111.65. Bankrés-
zvények 963.— Hitelrészvények 232.25. London
111.20. frt. Ezüst 102.80, Cs. kir. arany 527.—.
— Napoleon'or 887. 100 mark németér-
tékű 54.40.

Urbéri kötvények: Magyarországi 82.—.
Temesvári 79.75. Erdélyi 7850. Horvátországi
81.—.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

Nyilttér.

Egy francia bonne

kis gyermekek mellett azon-
nal alkalmazást nyerhet. Ér-
tekezhetni a „Kelet“ kiadó
hivatalában.

Jelzalog-kölcsönöket

a birodalom bármely részében, te-
lekkönyvezett földbirtokra 1000
frttól a legmagasabb összegig a legelő-
nyösebb módozatmellett törlesztésre gyor-
san eszközöl. 5000 forinton fejöli köl-
csönöknél feltűnő előnyt nyujt.

A hat. eng. általános
Ipar- és kereskedelmi ügynö-
ki iroda

Kolozsvárt, belmonostor utca 19. szám.
(Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta
d. u. 1-4 ó-ig.)

